Memòria de Toni Roig

Va ser els anys setanta quan va iniciar-se l'actual cicle històric de la nostra música popular. La recuperació i l'actualització de les cançons tradicionals; la utilització d'instruments seculars d'arrels pageses; la formació de nombrosos grups de cançó i de ball; l'aparici ó d'una nova generació de músics i cantaires; els concerts i les ballades obertes a la participació espontània de la gent; la creació d'un gran nombre de corals que incorporaren al seu repertori nombroses peces del cançoner popular; la demanda de les llibertats polítiques bàsiques; la reivindicació de la normalització de la llengua i de l'escola en català; el dret a decidir quin havia d e ser en cada moment de la història el grau d'autogovern del poble mallorquí; la protecció del medi ambient i del patrimoni historicoartístic....; tots aquests fets i elements, i d'altres de semblants, formaven part d'un mateix moviment col·lectiu, d'un mateix corrent cívicocultural de mobilització ciutadana, democràtica i nacionalitzadora.

D'aquest moviment col·lectiu, Al-Mayurqa, que com a grup va formar-se l'any 1994, n'ha estat i n'és una de les manifestacions més rellevants i representatives. I en Toni Roig, pel seu esperit reivindicatiu incombustible, n'ha estat un dels seus abanderats més il·lustres. Durant una bona partida d'anys, hi va exercir un lideratge apassionat i
tumultuós, hiperactiu, amb una combinació difícilment superable d'eufòria i d'esperit crític. El nostre Toni, nascut l'any 1946 a Palma, a la barriada de Son Coc, va iniciar-se en la música a cavall dels anys seixanta -setanta. D'infant ja va anar al Conservatori, aleshores instal·lat en el carrer del Call, a prop de la Plaça de Santa Eulàlia. A partir dels devuit anys, va introduir-se de ple, i definitivament, dins el món de la música. Hi va endevinar l'espai vital que necessitava, el que li permetria trobar-se a ell mateix i, alhora, el que li donaria l'oportunitat de poder ser un jonc vital i enèrgic que, agrupant-se amb molts d'altres, seria capaç de formar la mata compacta i forta a la qual no aconseguirien vèncer els embats perversos de la despersonalització cultural induïda per les males intencions de l'Estat ni els de la banalització musical promoguda descaradament i interessadament per les indústries discogràfiques. Conviccions i sentiments personals profunds, voluntat decomprometre's amb les causes col·lectives, necessitats íntimes d'expressió artística, tot plegat, va concretar-se en uns sons i en unes paraules. En definitiva, en una opció de vida. Finalment, la seva dedicació a la música també li acabaria oferint una possibilitat de professionalització, això si assumint un ventall d'activitats ben diverses: ensenyament de la

música tradicional, impartició de tallers i conferències als instituts de secundària, sonades de xeremies a l a Granja d'Esporles, professor de percussió tradicional al Conservatori Superior de les Balears.

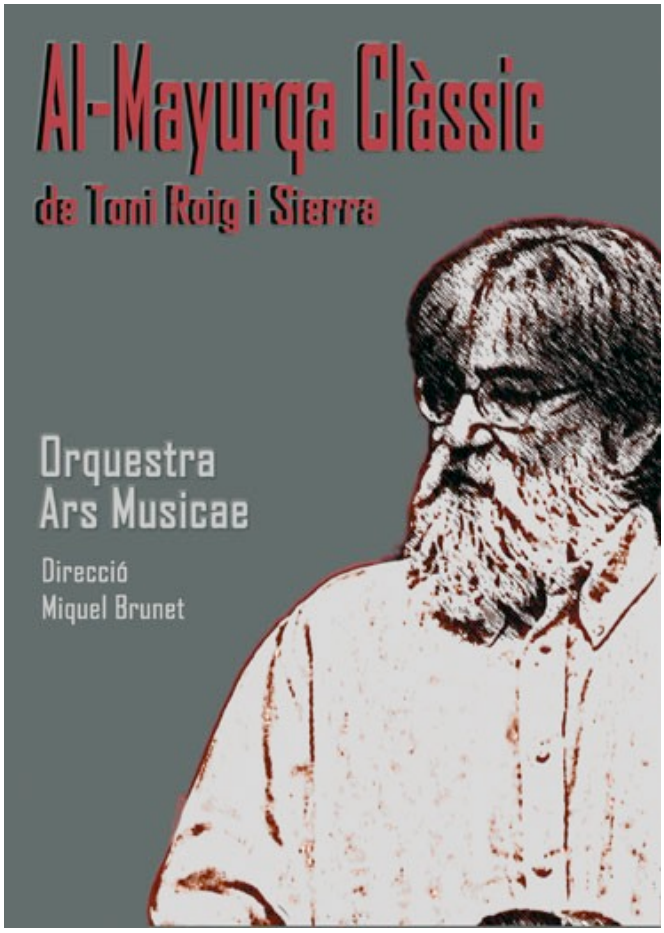

Abans de la creació d'Al-Mayurqa, l'any 1994, en Toni Roig va formar part dels grups Els Calafats, Sa Revetla i Música Nostra. Tanmateix va ser a Al-Mayurqa on el nostre personatge va abocar-hi tot l'entusiasme infinit de què era capaç, i totes les conviccions i tots els sabers que la seva naturalesa inquieta i la seva sensibilitat fresca eren capaços de condensar. En el grup, sempre hi va cantar i hi va tocar la guitarra rítmica. Així mateix, va ser l'autor de la majoria de les lletres i les músiques que formen el seu repertori. Al llarg d'una tretzena d'anys, Al - Mayurqa ha editat set enregistraments, a mig camí entre la cançó tradicional i la d'autor. L'any 1996, els Al-Mayurqa guanyaren el Premi Cerverí de Girona, atorgat per la Fundació Prudenci Bertrana, per la cançó Mai l'amor és impossible, amb lletra i música de Toni Roig.

Qualsevol manifestació reivindicativa que estigués en sintonia amb els principis ideològics del grup, o qualsevol iniciativa destinada a l'organització d'una bauxa musical col·lectiva a favor de les causes que senten com a pròpies, sempre ha pogut comptar amb la col·laboració d'Al-Mayurqa, més enllà del fet que els promotors disposassin o no de recursos per contractarlos. La darrera gran causa amb la qual Al-Mayurqa i en Toni Roig es varen comprometre fins al moll de l'os va ser en la de la lluita contra la destrucció de l'entorn del monestir de la Real.

Toni Roig ha estat sense cap mena de dubte una de les persones que més han lluitat a Mallorca per la dignificació i la promoció de la música d'arrel tradicional. La seva figura pública d'home alt, prim i barbut, com un sant pare o com un peregrí auster per les immensitats d'un desert infinit, sempre ha mantingut un esperit insubornable. Les seves cançons, unes vegades extretes directament de la tradició i altres sorgides de la creativitat pròpia o de la d'un altre autor, expressen emocions i ràbia, festa i reivindicació, la fuetejada a qui fins i tot s'atreveix a presumir de la seva condició de poca vergonya o l'abraçada a aquells que del compromís altruista n'han fet un programa de vida.

El nom d'en Toni Roig, un personatge respectat i estimat, a hores d'ara ja s'ha convertit en el sinònim d'uns mots i d'uns conceptes que d'alguna manera haurien de ser considerats,

sempre i per tot arreu, un patrimoni col·lectiu que convendria defensar: coratge, energia cívica, identitat, país, fermesa, principis, vitalitat, compromís...

Malauradament fa tan sols uns pocs mesos que a la força vàrem haver de de tenir l'oportunitat de comprovar que en Toni tenia molts d'amics i que era profundament respectat per tots aquells que no accepten de cap de les maneres que Mallorca acabi essent poca cosa més que un solar encara pendent de construcció, o una terra en la qual els espavilats sense escrúpols imposen el seu profit, o una massa d'humans que no comparteixen ni el passat ni el present i que tampoc no tenen previst fer convergir les seves expectatives de futur.

Sí, amb la mort d'en Toni, el malaurat 30 de setembre de l'any passat, es va posar ben en evidència que eren molts els qui l'estimaven i molts els qui el respectaven. Tot això entremig del silenci clamorós dels qui el temien. En Toni va morir apressadament dos dies després d'un concert de presentació del disc Temps de revolta, el darrer que Al-Mayurqa haurà enregistrat amb la participació d'aquell qui va ser el seu guia i el seu far. Va morir en combat, com a músic i com a patriota.

Però tots nosaltres sabem que la seva mort, com en el cas de totes les persones que no han viscut de bades, no representa una desaparició definitiva. En Toni és viu en les cançons que va enregistrar amb Al-Mayurqa i que ens retornen a l'oïda cada vegada que la nostra voluntat ho decideix, és viu en el cor de les persones que més l'estimaren, és viu en la memòria dels seus amics, és viu en les músiques que va deixar i que ens sobreviuran a tots nosaltres, és viu en els fonaments d'aquells moviments cívics de país que ell va contribuir a fer créixer.

Toni, músic i ciutadà respectable, gràcies per les teves músiques, pel teu coratge i pel teu exemple.

Damià Pons
Campanet, 18 gener 2008